

נישואיה את העישור ממה שהשאירה חברתה, הרי הן חוזרות וחולקות ביניהן את הסכום הכללי שקיבלו כולן ביחד, בשוה. כך שכל אחת מקבלת "עישור נכסים" בשווה.

ב-פז ומקשינן: מדוע הן חוזרות וחולקות בשוה? ולמה לא נאמר דכל חדא וחדא, דנפשה שקלה, וכל הקודמת בנשואיה זוכה בחלקה (76)?

ומשינינן: הכי קאמר רבי: אם באו כולם להנשא כאחת — חולקות בשוה. אך במקרה שלא נישאו כאחת, אכן כל חדא וחדא, חלק דנפשא שקלה.

ודין זה מסייע ליה לדברי רב מתנה,

דאמר רב מתנה: אם באו להנשא כולם כאחת, נוטלות עישור אחד.

והוינן בה: וכי עישור אחד בלבד נוטלות כולן יחד, פלקא דעתך?!

אלא ודאי כונתו לומר — נוטלות עישור כאחד.

הקדמה:

תקנו חכמים, שאדם הנושא אשה, מתחייב לה בכתובה, שאחרי מותו יזונו בנותיה [שיוולדו ממנו] מנכסיו, עד שיתבגרו או עד שינשאו.

וכך הוא כותב לה — "בנן נוקבן דיהוי ליכי מינאי, יהוין יתבן בביתי, ומתזנן מנכסי עד דתבגרן, או עד שתלקחן לגוברין".

וכן תקנו, שחייבים היתומים לתת לאחיותיהן לגדונותיהן כפי אומדן דעת האב, ואם לא אמדוהו יתנו עישור נכסים.

תנו רבנן: מי שמת, והניח בנים ובנות —

הבנות — בין בגרו עד שלא נישאו, ובין נישאו (77) עד שלא בגרו, איבדו מזונותיהן [אם נישאו או בגרו, אין הבנים חייבים לזונם], כיון שהתחייבות האב היתה לזונן רק עד שתבגרנה, או עד שתנשאנה. ולא איבדו פרנסתן [אך עדיין חייבים לתת להן גדוניה כפי הראוי להן], דברי רבי.

הנשארות.

אך הריטב"א כתב — שמסוגיין מוכח להדיא שאין הבנות זוכות בעישור נכסים אלא בשעת הנישואין. ועיין שיטמ"ק. ונפקא מינה, אם פחתו הנכסים עד שעת נישואין. לדעת התוספות — נוטלות עישור נכסים לפי שיעור הנכסים שהיו בשעת מיתה. אך לדעת הריטב"א נראה — שתיטולנה עישור לפי שיעור הנכסים שיש בידה כעת. ועיין במאירי.

77. משמע מדברי רבי, שרק כשנישאו איבדו מזונותיהן, אך אם רק התארסו, לא איבדו

עישור נכסים. ואין האומדנא מועילה אלא לפחות מעישור נכסים. ועיין שיטמ"ק.

76. והקשו התוספות, וכי משום שנישאת קודם דנפשה שקלה?! למה לא נחשב על פי הבנות הנותרות כאילו היו כולן נישאות כאחד? והרי שיעבוד האחים חל משעת מיתה, וכבר אז זכו הבנות בחלקן.

ותירצו התוספות — שעישור נכסים נותנים משום שסתם בני אדם נותנים כך לבנותיהם, ואילו היה האב קיים היה נותן עישור נכסים לראשונה ולא היה פוחת לה בשביל האחרות